

2011 metais Kelmės rajono mokyklose įvykusių traumų analizė

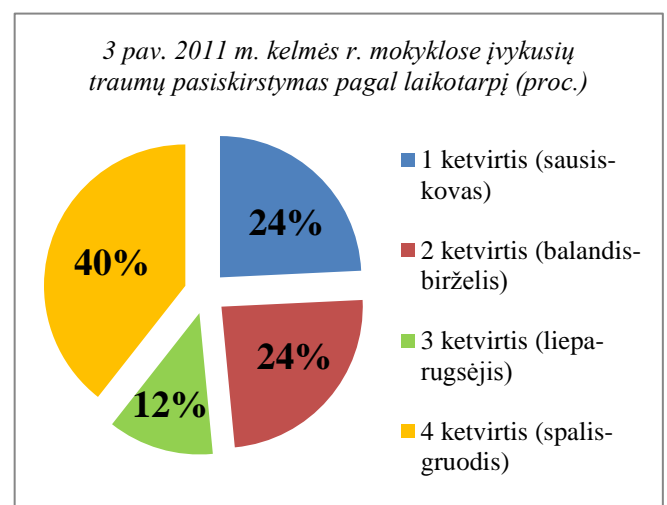
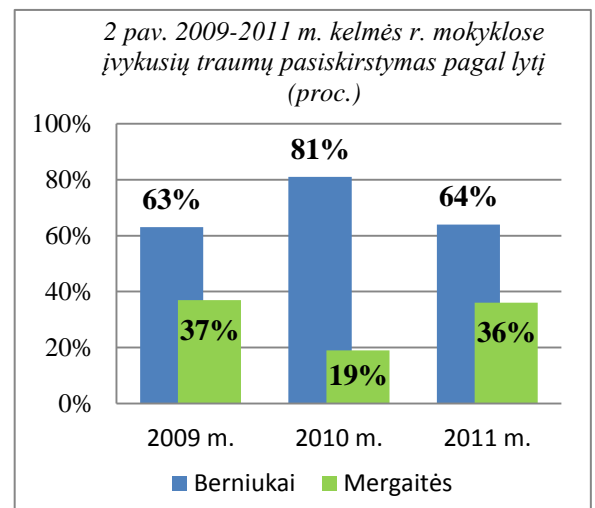
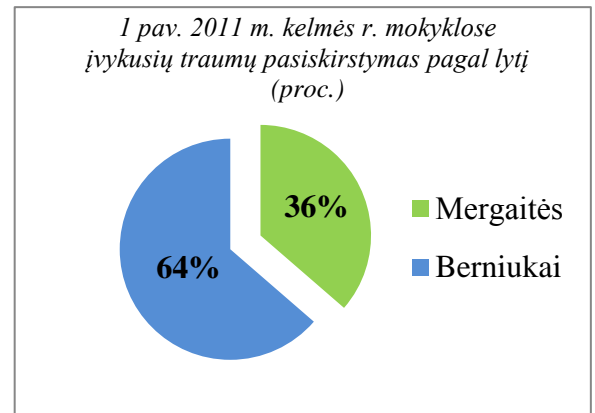
Pagal Kelmės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro direktoriaus 2008 m. lapkričio 28 d. įsakymą Nr. V – 26 mokyklos sveikatos priežiūros specialistai registruoja mokinių patirtas traumas mokykloje ir jos ribose. Mokinio patirtos traumos registracijos kortelėje aprašomos aplinkybės ir priežastys, kurioms susidarius mokiniai patyrė vienos ar kitos rūšies sužalojimą.

Analizuojant 2011 metais Kelmės rajono mokyklose įvykusias traumas matyti, kad beveik du trečdaliai traumų ir įvairių sužalojimų mokykloje ir jos ribose 2011 metais teko berniukams (žr. 1 pav.).

Palyginus su praėjusių metų duomenimis išryškėja faktas, kad berniukams patirti traumą yra didesnė tikimybė nei mergaitėms (žr. 2 pav.). 2011 metais iš visų 33 traumą patyrusių mokinių mokykloje ar mokyklos teritorijoje 21 buvo berniukas ir 12 mergaičių.

Iš surinktų duomenų (žr. 3 pav.) pastebima, jog daugiausia traumų 2011 metais Kelmės rajono mokyklų mokiniai mokykloje ir jos ribose patyrė per 4 ketvirtį (imtinau spalio-gruodžio mėnesiais buvo patirtos 13 iš visų 33 užregistruotų traumų). Po 8 traumas užregistruota 1 ir 2 ketvirčių laikotarpiais, tai sudarė po ketvirtadalį 2011 metais užregistruotų traumų atvejų rajone. Mažiausiai traumų, kaip ir buvo galima tikėtis, nes mokiniai liepą ir rugpjūtį atostogauja, patiriama per 3 ketvirtį (liepos-rugsėjo mėnesiais).

Skirstant 2011 metų surinktus duomenis pagal klases matyti, kad daugiausia traumų 2011 metais Kelmės rajono mokyklose patyrė 5-8 klasių mokiniai, t.y. 15 iš 33 užregistruotų traumų. Trečdalis traumų

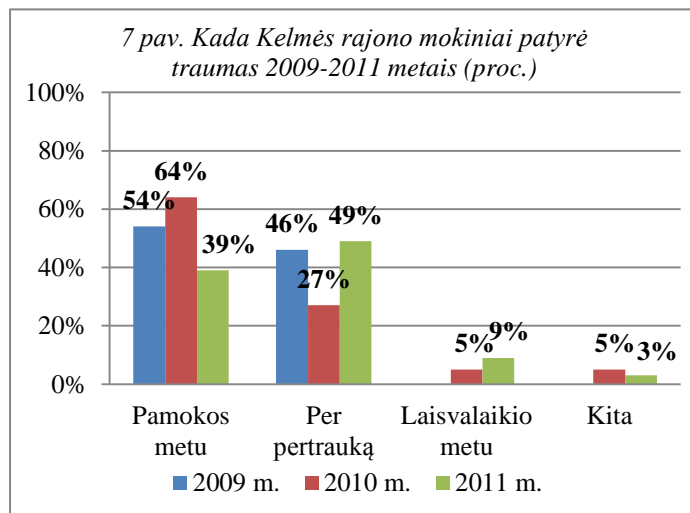
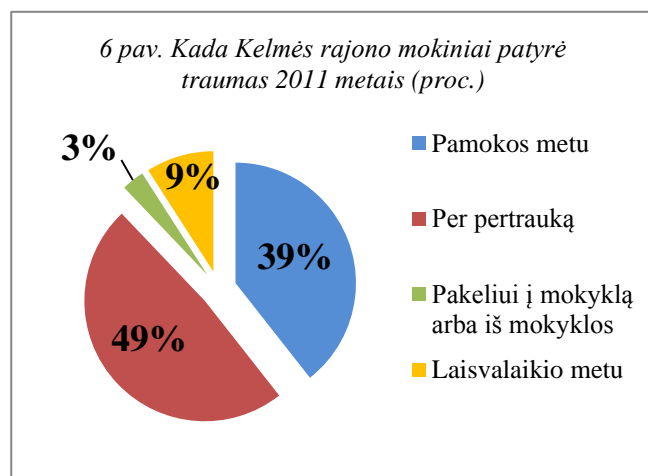
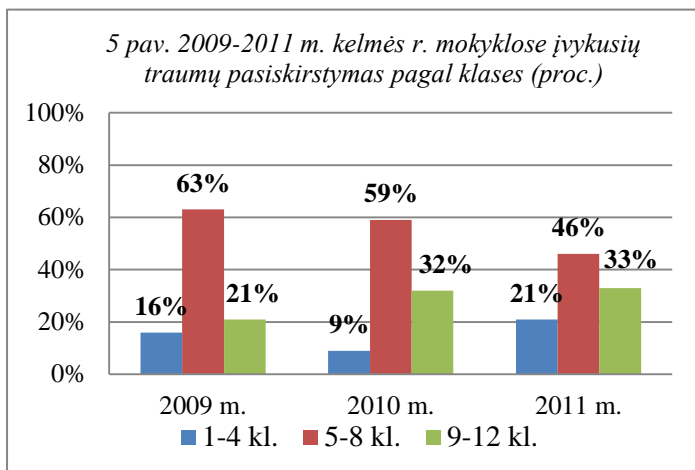
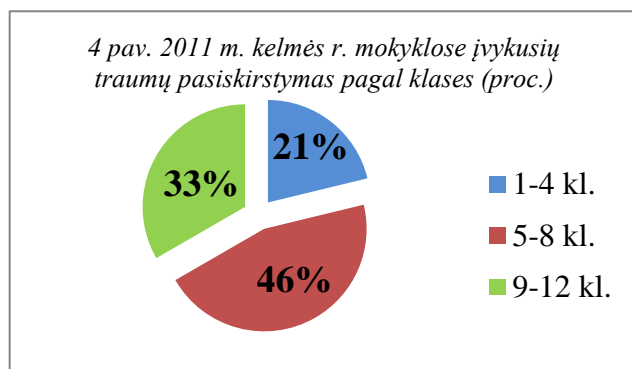
teko 9-12 klasių mokiniams (iš viso 11 traumų), o penktadalis – pradinukams (1-4 klasių mokiniams), atitinkamai jiems teko 7 traumos 2011 metais (žr. 4 pav.).

Panaši tendencija vyrauja jau kelis metus iš eilės (žr. 5 pav.). Daugiausia traumų patiria 5-8 klasių mokiniai, nors skirtumas akivaizdžiai mažėja, nes 2010 metais išaugęs vyresnių klasių (9-12 kl.) mokinių traumatingumas išlieka panašus ir 2011 metais, o pradinukų gautų traumų skaičius per pastaruosius metus taip pat padidėjo.

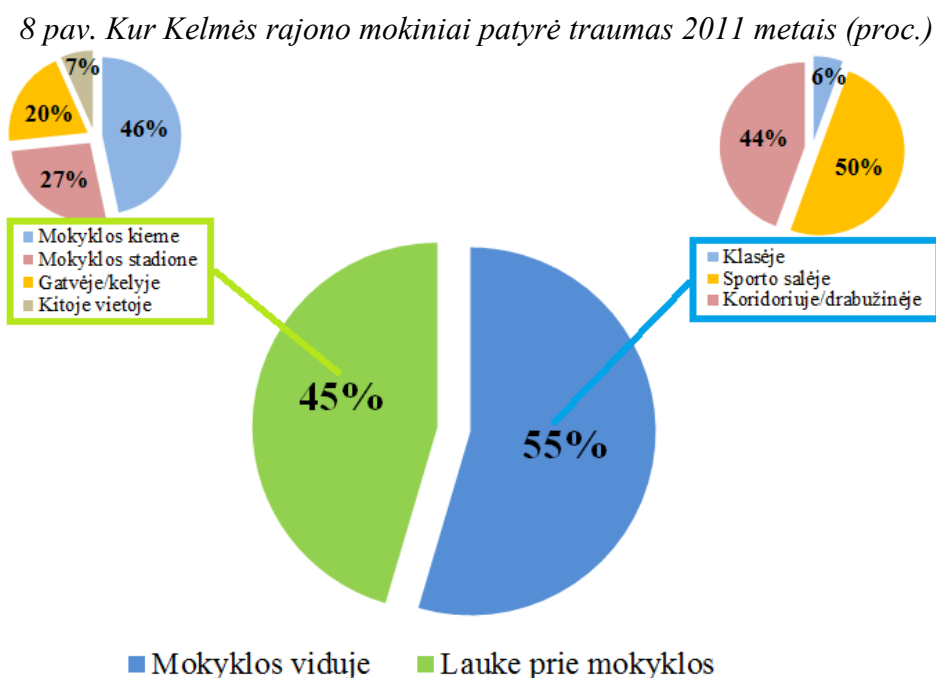
Gauti duomenys leidžia teigti, kad daugiausia mokinių traumų įvyksta per pertrauką ir pamokų metu. 2011 metais pertraukų metu įvyko beveik pusė (49%) užregistruotų traumų Kelmės rajono mokyklose, o 39% - pamokų metu. Dar beveik dešimtadalis (9%) traumų įvyko laisvalaikio metu, o vienas įvykis užregistruotas pakeliui į mokyklą (žr. 6 pav.).

Palyginus rodiklius su 2009 ir 2010 metais matyti, kad ženkliai sumažėjo patiriamų traumų pamokų metu (žr. 7 pav.). Pavyzdžiui, 2010 metais 64% traumų įvyko pamokų metu, o 2011 metais traumų rodiklis sumažėjo iki 39%, tačiau išaugo patiriamų traumų skaičius pertraukų metu. 2011 metais 16 iš 33 traumų įvyko Kelmės rajono mokyklose pertraukų metu.

Tiriant, kur mokiniai daugiausia patiria traumas, paaiškėjo, kad 18 iš 33 (55%) mokinių patirtų traumų 2011

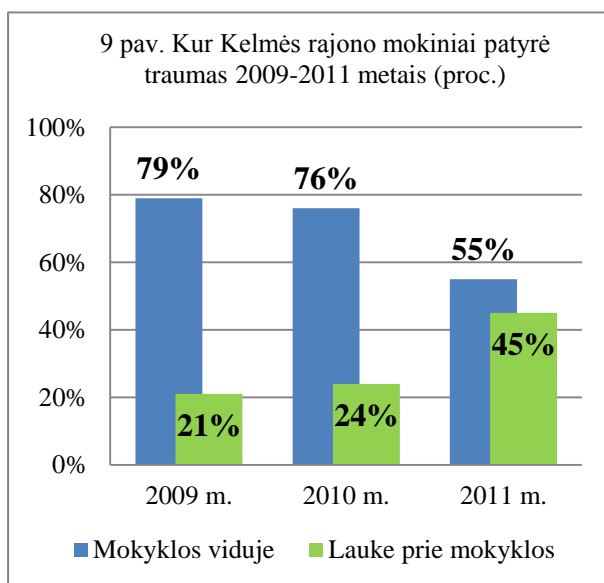

metais įvyko mokyklos viduje, iš kurių pusė (9 traumos) įvyko sporto salėje ir 8 – koridoriuje/drabužinėje. Likusios 15 traumų (45%) įvyko mokyklos teritorijoje: mokyklos kieme – 7 (46%), stadione – 4 (27%) bei gatvėje/kelyje – 3 (20%) traumos (žr. 8 pav.).

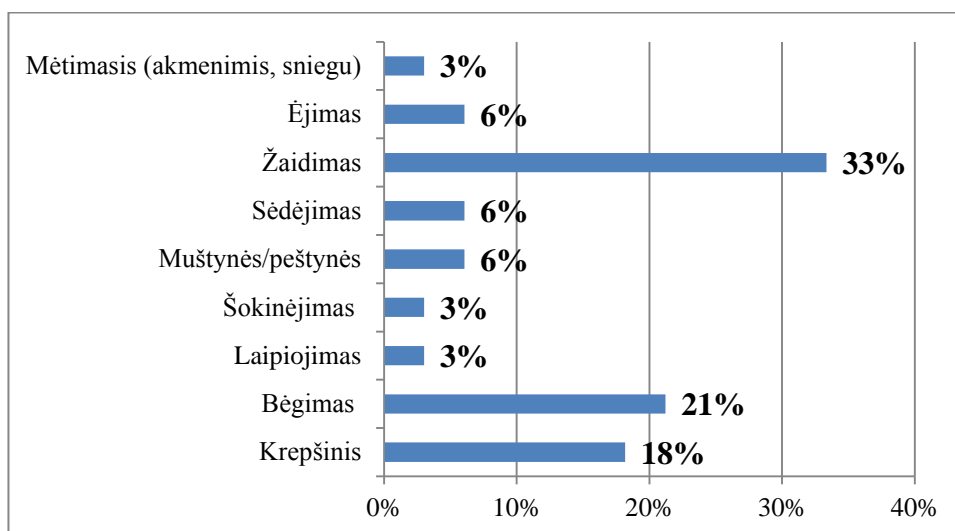

Nors dauguma traumų patiriama mokyklos viduje, tačiau, palyginus su 2009 ir 2010 metais, 2011 metais padaugėjo traumų įvykusių lauke prie mokyklos (žr. 9 pav.). Rezultatai rodo, kad jų skaičius nuo 2009 metų išaugo dvigubai. Per trejetą metų mokyklos viduje užregistruotos traumos dažniausiai įvyksta sporto salėje, o mokyklos teritorijoje – stadione ir kieme.

Daugiausia, trečdalį (33%), traumų 2011 metais Kelmės rajono mokiniai mokyklose patyrė žaidimo metu (11 iš 33 užregistruotų traumų), penktadalį (21%) – bėgiojant (iš viso užregistruotos 2011 metais 7 tokio pobūdžio traumos), dar 18% traumas patyrė žaidžiant krepšinį (iš viso 6 traumos). Visos kitos traumos pasitaikė pavieniui (žr. 10 pav.).

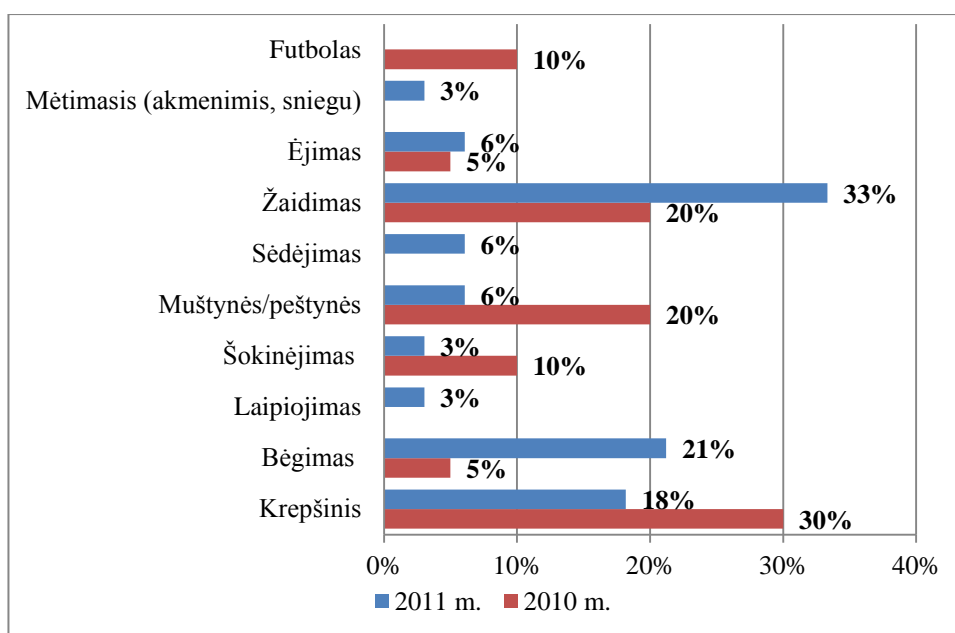

10 pav. Veikla, kurios metu, Kelmės rajono mokiniai patyrė traumas mokykloje 2011 metais (proc.)

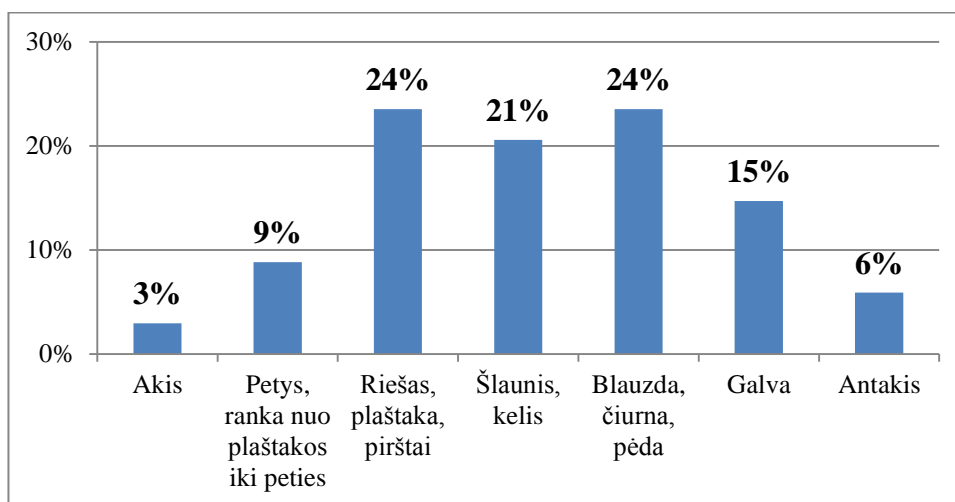
Palyginus su 2010 metų duomenimis (2009 metais nebuvo skirstymo) matyti, kad išaugo traumų skaičius žaidžiant ir bėgiojant, tačiau sumažėjo įvykusių traumų muštynių/peštynių metu ir žaidžiant krepšinį (žr. 11 pav.). Pagrindinės veiklos, kurių metu įvyksta daugiausia traumų, 2010/2011 metais buvo aktyvūs žaidimai, ypač žaidžiant krepšinį.

11 pav. Veikla, kurios metu, Kelmės rajono mokiniai patyrė traumas mokykloje 2010-2011 metais (proc.)

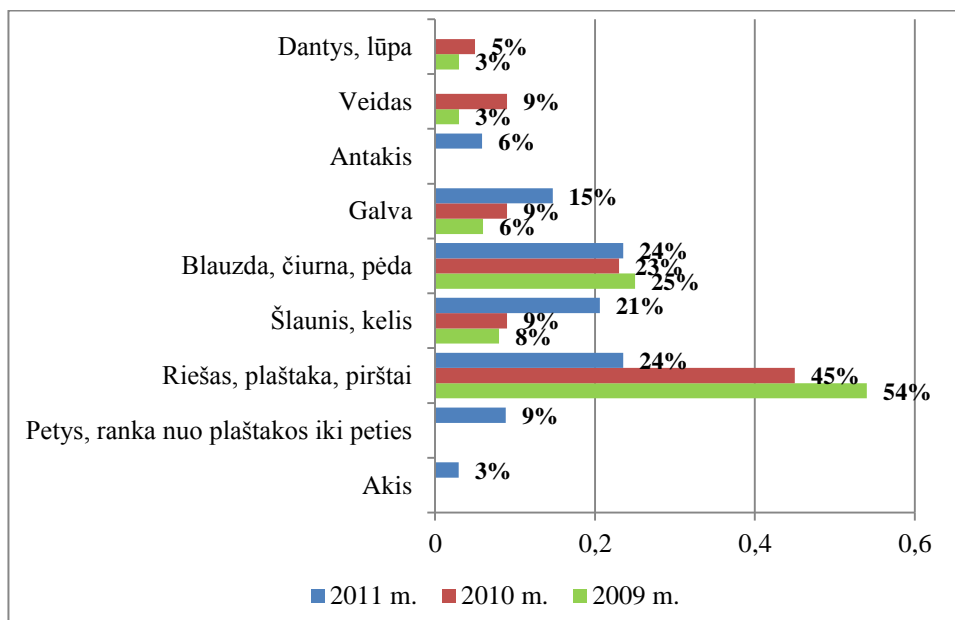
Tiriant, kuri kūno dalis buvo dažniausiai sužalojama 2011 metais Kelmės rajono mokyklose įvykusių traumų metu, paaiškėjo, kad daugumai, t.y. po ketvirtadalį (24%) užfiksuotų atvejų, buvo sužalojamas riešas, plaštaka arba pirštai ir blauzda, čiurna arba pėda (po 8 iš visų 33 užregistruotų traumų teko šioms sritims). Taip pat penktadaliui (21%) traumą patyrusių mokinių buvo sužalota šlaunis arba kelis (iš viso 7 traumas atvejai), o dar 15% patyrusių traumą mokykloje mokinių susidūrė su galvos (iš viso 5 mokiniai) traumomis (žr. 12 pav.).

12 pav. Kelmės rajono mokinių traumų pasiskirstymas pagal sužalotą kūno dalį 2011 metais (proc.)

Blauzdos, čiurnos, pėdos traumos ir sužalojimai išlieka pastovūs per pastaruosius tris metus (2009-2011 metais apie ketvirtadalis traumų metu sužalojimų teko blauzdai, pėdai arba čiurnai), tačiau 2011 metais ypatingai sumažėjo riešo, plaštakos ir pirštų sužalojimų. Palyginus su 2010 ir 2009 metais, kada atitinkamai 45% ir 54% traumų teko būtent riešo, plaštakos ir pirštų sritims, 2011 metais šis rodiklis buvo dvigubai mažesnis. Bet 2011 metais išaugo šlaunies ir kelio traumos, kai tokių traumų 2009 ir 2010 metais buvo apie dešimtadalis, ir galvos srities sužalojimai (žr. 13 pav.).

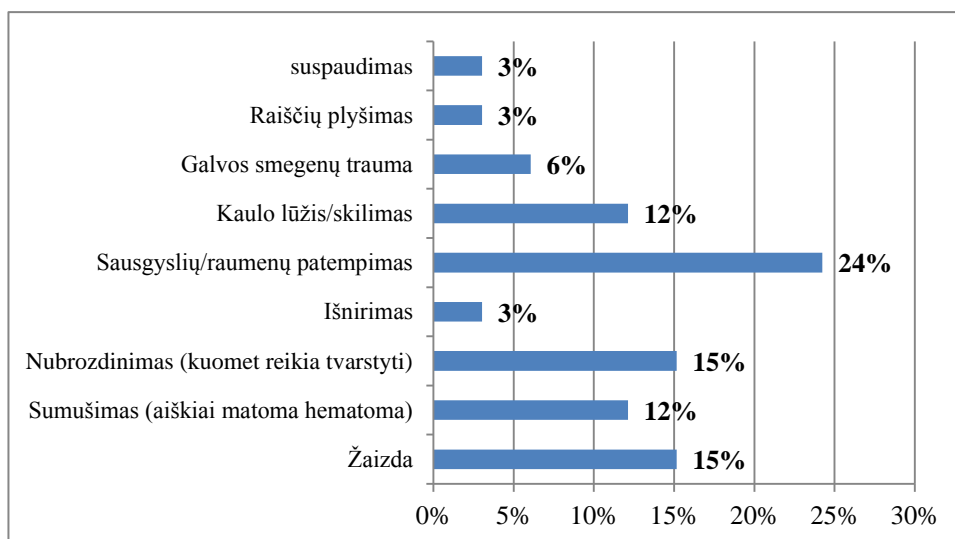
13 pav. Kelmės rajono mokinių traumų pasiskirstymas pagal sužalotą kūno dalį 2009-2011 metais (proc.)

Analizuodami, kokia traumos rūšis labiausiai paplitusi tarp mokinių patirtų traumų, galime paminėti, kad vieno labai išsiskiriančio faktoriaus nėra, tačiau daugiausia mokiniai 2011 metais Kelmės rajono mokyklose patyrė sausgyslių/raumenų patempimų (iš viso 24 proc. tarp visų traumų rūšių), po 15% – žaizdų ir nubrozdinimų, dar apie dešimtadaliui (po 12%) patirtos mokykloje ar jos

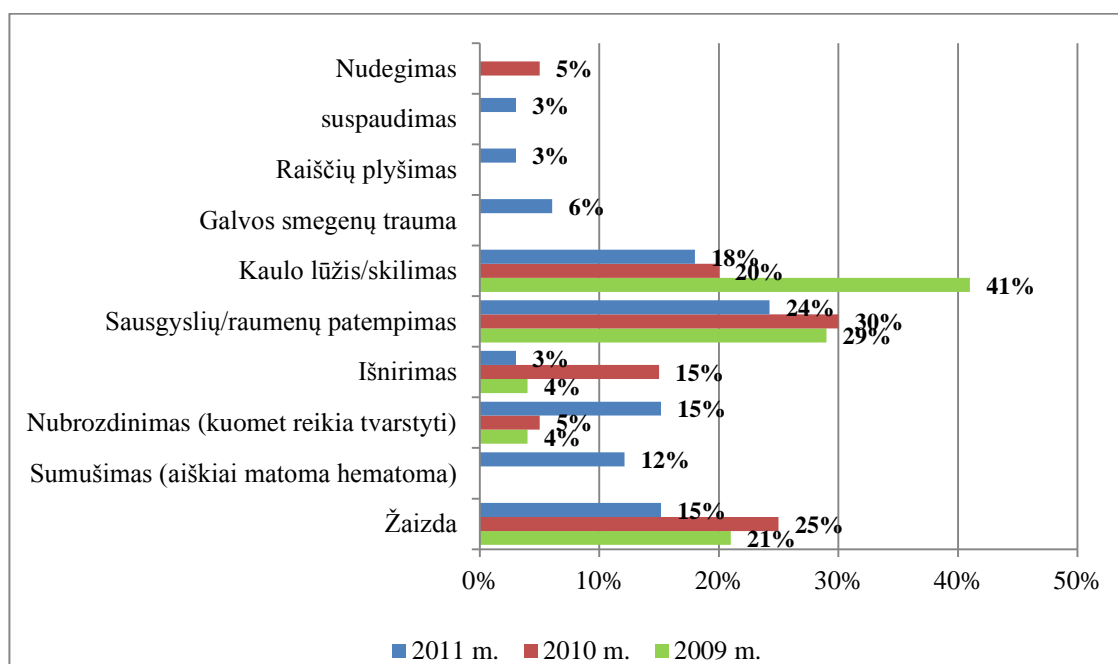
teritorijoje traumos rūšis buvo kaulų lūžis arba skilimas bei sumušimas, kada aiškiai matoma hematoma (žr. 14 pav.).

14 pav. Kelmės rajono mokinių traumų pasiskirstymas pagal traumos rūšį 2011 metais (proc.)

Pastebima, kad 2010 metais sumažėjęs kaulų lūžių ir jų skilimų skaičius (rodiklio skirtumas pastebimas beveik dvigubai, jei 2009 metais tai sudarė 41 proc., tai 2010 metais – 20 proc. traumų) išlieka sumažėjęs (2011 metais iš viso užregistruoti 6 mokiniams kaulų lūžis/skilimas, t.y. 18%), tačiau daugiausia traumų išlieka susijusių su sausgyslių/raumenų patempimų atvejais (žr. 15 pav.). „Trečioji vieta“ traumų rūšių struktūroje atitenka žaizdoms (2011 metais užregistruoti 5 atvejai). Vadinasi pagrindinės Kelmės rajono mokinių patirtų traumų rūšys mokyklose 2009-2011 metais buvo sausgyslių/raumenų patempimai, kaulų lūžiai/skilimas ir žaizdos.

15 pav. Kelmės rajono mokinių traumų pasiskirstymas pagal traumos rūšį 2009-2011 metais (proc.)

Išvados

2011 metais Kelmės rajono mokyklose iš viso užregistruotos 33 traumos, iš kurių:

- beveik du trečdaliai (64%) teko berniukams.
- 40% patirtos per 4 ketvirtį (spalio-gruodžio mėnesiais).
- 46% traumų patyrė 5-8 klasių mokiniai.
- beveik pusė (49%) užregistruotų traumų Kelmės rajono mokyklose įvyko pertraukų metu, o 39% - pamokų metu (2010 metais pamokų metu buvo įvykę 64% traumų).
 - mokyklos viduje užregistruotos traumos dažniausiai įvyksta sporto salėje ir koridoriuje/drabužinėje, o mokyklos teritorijoje – stadione ir kieme.
 - trečdalis (33%) traumų patiriamos žaidimo metu, penktadalis (21%) – bėgiojant.
 - sumažėjo įvykusių traumų muštynių/peštynių metu ir žaidžiant krepšinį.
 - daugumai, t.y. po ketvirtadalį (24%), buvo sužalojamas riešas, plaštaka arba pirštai (šių traumų sumažėjo per metus dvigubai) ir blauzda, čiurna arba pėda, o penktadaliui (21%) traumą patyrusių mokinių buvo sužalota šlaunis arba kelis (šios srities traumų skaičius išaugo).
 - ketvirtadalis (24%) traumų susijusios su sausgyslių/raumenų patempimu, po 15% – žaizda ir nubrozdinimu, dar po 12% - kaulų lūžiu arba skilimu bei sumušimu.
 - kaulų lūžių ir jų skilimų skaičius išlieka sumažėjęs (2011 metais iš viso užregistruoti 6 mokiniams kaulų lūžis/skilimas, t.y. 18%).

Parengė:

Kelmės rajono savivaldybės
visuomenės sveikatos biuro
stebėsenos specialistas
Laimis Jonutis